

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Statuitur prima conclusio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

enim libro 3. contra Maximum cap. 12. ait solum Deum immortalitatem habere, nimirum quia est immutabilis solus: in omni enim mutabili natura, nonnulla mors est ipsa mutatio. Tum paucis interjectis: Et creaturarum natura celestium mori potuit, quia peccare potuit. Nam & Angeli peccaverunt, & demones facti sunt, quorum est diabolus princeps; & qui non peccaverunt, peccare poterunt. Et cuicumque creatura rationali praeatur, ut peccare non possit, non est hoc natura proprie, sed Dei gratia. Quem locum uberrime pertractat Fulgentius libro de fide ad

Cap. 3 Petrum, ubi intra alia: Illos quoque (ait) quos terrenorum corporum gravat nulla luculenta materies, id est Angelicos Spiritus, quis non videat non unius natura esse cum Deo, sed factos ex nihilo, quorum naturalis mutabilitas in eo cognoscitur, quia ejusdem natura pars est in deterius permutata? Deinde postea cum dixisset Angelos sanctos in deterius non posse mutari, id unde illis accidat, his verbis exponit: Sed hoc ipsum quod ab illo statu beatitudinis, in quo sunt, mutari in deterius nullatenus possunt, non est eis naturaliter insitum, sed postquam creati sunt, gratia divina largitate collatum. Sicut enim Angeli naturaliter incommutabiles fuerunt, nunquam de eorum consortio diabolus & ejus Angeli cecidissent. Basilus quoque de Spiritu Sancto cap. 16. ait. Iuris sui ac libertatis esse invisibiles virtutes, & aequè in virtutem ac vitium vergere; ideoque ope Sancti Spiritus egere. Item Gregorius Papa: Natura (inquit) Angelica, est contemplationi Authoris inhaerendo, in statu suo immutabiliter permanet, eo ipso tamen quo creatura est, in semetipsa vicissitudinem mutabilitatis habet. Deum Isidorus libro 1. de summo bono cap. 12. Gratia dicimus non natura esse incommutabiles Angelos: nam si natura incommutabiles essent, Diabolus non utique cecidisset. Hoc praemisso tanquam certo.

Cap. 23. Eib. 3. Moral. cap. 28. & libro 25. cap. 4.

Difficultas & controversia est inter Theologos, an de potentia Dei absoluta dari possit creatura ex sua natura omnino impeccabilis? Dixi, ex sua natura, nam per donum aliquod gratuitum extrinsece adveniens posse aliquem reddi simpliciter impeccabilem, patet in Beatis, in humanitate Christi, & in Beata Virgine. Addidi, simpliciter impeccabilis, vel saltem secundum quid: quia cum Deus ut ultimus finis distinguatur in seipsum ut finem & authorem naturae, & in seipsum ut finem & authorem gratiae, potest aliqua creatura intelligi impeccabilis simpliciter, & secundum quid. Esset impeccabilis simpliciter, si non posset non referre omnia perfectissime in Deum, tanquam in ultimū finem tam naturalem quam supernaturalem; quod contingeret, si contra aut praeter ejus praeccepta, tam naturalia, quam supernaturalia, nihil penitus agere posset. Esset vero impeccabilis secundum quid, si non posset deficere à recto ordine ad ultimum finem naturalem, violando aliquod ejus praecceptum, aut aliquid agendo praeter illius praeccepta.

§. I.

Statuitur prima Conclusio,

2. Dico primò, nullam posse dari creaturam intellectualem ita perfectam, ut sit simpliciter impeccabilis per naturam. Est contra quosdam antiquos Theologos, quibus favent Molina & alii moderni, docentes posse creati à Deo substantiam aliquam, cui lumen gloriae sit connaturale, & consequenter quae sit ab intrinseco impeccabilis.

A Nostra tamen conclusio passim docetur 288. Patribus, exponentibus haec verba Apostoli ad Timot. 6. Qui solus habet immortalitatem: hoc enim intelligant non solum de immortalitate operetiam de illa quae contrariatur morti peccati, sed supra ex Augustino videmus, & eleganter declinat Hieronymus in Commentariis ad Epistolam Pauli ad Titum, sub initium, his verbis: Quomodo solus Deus habere dicitur immortalitatem: ita & solus dicitur esse verax: non quod & ceteri non mortales & veritatis sint amatores, sed quod illi solus naturaliter sit & immortalis & verus: Ceteri vero immortalitatem & veritatem ex largitione illius dono consequantur; & aliud sit verum esse, & quid habere per semet, aliud in potestate donantis esse, quod habere. Item Augustinus libro 12. de civit. cap. 1. & 6. & alibi saepe, probat omnem creaturam posse peccare, quia ex nihilo est. Quae etiam ratione utitur Nisicenus, Damascenus, Fulgentius, Gregorius Papa, & alii, eamque Prudentius his verbis insinuavit.

Miraris peccare animam, quae carne coacta Sortita est habitare domum, cum peccati & hostis Angelus, hospitium qui nescit adire calidum Carnis tabernaculi. Peccat, quia factus & spiritus Non genitus.

Eadem ratio à S. Thoma variis in locis adducitur, praesertim quaest. 24. de verit. art. 7. potest breviter sic proponi. Natura quae est defectibilis in suo esse, etiam defectibilis est in suis operationibus: Sed omnis natura intellectualis creata, hoc ipso quod est ex nihilo, est defectibilis in suo esse: Ergo & in suis operationibus etiam liberis: Ergo hoc ipso quod aliqua natura intellectualis est ex nihilo, est capax peccati. Minor patet, Major verò probatur. Potentia operativa & modus operandi, sequuntur modum esse. Ergo potentia operativa, & operatio libera, fundatae in natura defectibili, sunt etiam defectibiles.

Dices, illas esse defectibiles entitative, sed quantum ad esse, non tamen moraliter, & quantum ad rectitudinem ac bonitatem.

D Sed contra: Hoc ipso quod creatura est defectibilis in modo operandi, est etiam defectibilis in attingentia objecti & finis: Sed ex attingentia, vel ex ordine ad objectum & finem, sumitur rectitudo seu bonitas moralis operationis: Ergo potentia operativa, & operatio libera, fundatae in natura defectibili, sunt defectibiles, non solum entitative, & quantum ad esse, sed etiam moraliter, & quantum ad rectitudinem & bonitatem.

Dices rursus: Si hoc quod est creaturam rationalem esse ex nihilo, esset ratio necessaria inferens in illa peccabilitatem, sive defectibilitatem moralem, non posset etiam per aliquod donum gratiae reddi impeccabilis; quia quantumcumque esset gratia & donis ejus perfusa, semper remaneret facta ex nihilo: Consequens non debet admitti, ut constat in Beatis, & in confirmatis in gratia: Ergo nec Antecedens.

Respondeo distinguendo Majorem non posset reddi impeccabilis &c. per naturam, concedo: Ex accidenti & ab extrinseco, nego: quia ad hoc posterius non est necessarium quod non sit ex nihilo, sicut ad prius, sed sufficit quod peccaverant teneatur in aliquo dono gratuito, cum quo peccatum sit impossibile.

Secunda ratio quam habet idè S. Doctor loco citato,

citato... feclit... cipum... com... habet... det... princip... quon... cupit... nilla p... na... f... b... Exho... mas lo... lect... ret hab... Nam pe... det... in... natural... pollunt... nes cum... em bo... Tertia... fionis... regula... habet in... liband... Duo pro... rellare... utima... mahoc... ellet in... l' recte... illius est... ficere po... tionib... tam fini... nam per... eum pri... caultim... la volun... et natu... fu simp... natural... natura e... non est... voluntas... separabi... tunc... Dices... illa... ratiom... regula, y... hac dete... a volun... am pot... peccabi... Sed ce... raia ad... conju... verum e... mta h... determin... pedum... pto vo... T

citato, sic potest proponi. Ut aliqua causa indefectibiliter producat actionem, debet illius principium esse ei connaturale; nam ignis v.g. idem connaturaliter & indefectibiliter calefacit, quia habet calorem sibi connaturalem: Sed nulla creatura rationalis potest habere connaturaliter omnia principia operationum, quibus tendit ac dirigitur in ultimum finem; eò quod principia illa aliquando sunt supernaturalia, ac proprie supra naturam, exigentiam, ac debitum capere, quæ naturæ creatæ & creabilis: Ergo nulla potest dari creatura intellectualis, quæ ex sua natura in omnibus suis actionibus indefectibilis sit & impeccabilis.

Ex hoc facile intelliges, quid intendat D. Thomas loco citato, dum asserit quod ut creatura intellectualis esset naturaliter impeccabilis, debet habere ex sua natura omnem rationem boni. Nam per omnem rationem boni, intelligit omnem principia operationum, quibus tendit ac dirigitur in ultimum finem naturale & supernaturalem. hæc enim principia non incongruè dici possunt rationes omnium bonorum, id est rationes eorum operationum, tendentium in omnem bonum tam naturale quam supernaturale.

Tertia ratio desumpta ex articulo 1. hujus questionis, sic formatur. Principium quod non est regula suæ operationis, nec hujusmodi regulam habet inseparabiliter sibi conjunctam, potest deficere à rectitudine debita tali operationi, & iniquè peccare: Sed nulla voluntas potest à Deo produci, quæ vel sit regula suæ operationis, vel illa regula habeat sibi inseparabiliter conjunctam: Ergo nulla potest produci quæ sit ex natura sua impeccabilis. Major patet, & à D. Thomæ hoc exemplo declaratur. Si manus artificis esset ipsa regula incisionis, artifex non posset nisi rectè lignum scindere: contingit verò incisionem esse rectam & non rectam, quia rectitudo illius est ab alia regula, à qua virtus incisiva deficere potest. Minor verò probatur: Regula operationibus voluntatis debita, est ultimus finis;

nam finis ultimus se habet in practicis, sicut primum principium in speculativis; unde sicut primum principium regulat omnes conclusiones, ita ultimus finis omnes operationes: Atqui nulla voluntas creata est suus ultimus finis, imò nec ex natura sua potest esse conjuncta suo ultimo: Ergo simpliciter, id est tam naturali quam supernaturali; quia finis cui potentia naturalis seu natura ex principiis intrinsicis conjuncta est, non est supernaturalis, sed naturalis: Ergo nulla voluntas creata potest esse regula, vel habere inseparabiliter conjunctam regulam suæ operationis.

Dices, Sufficit ad impeccabilitatem voluntatis, illam esse ex natura sua determinatam ad conformandum se regulæ: quamvis non sit ipsa regula, vel illi inseparabiliter conjuncta: Sed hæc determinatio potest convenire ex sua natura voluntati creatæ, vel saltem creabili: Ergo dum potest voluntas creata ex sua natura impeccabilis.

Sed contra: Determinatio principii ex natura sua ad conformandum se regulæ, est sufficiens conjunctio cum regulæ; & in hoc sensu etiam verum est, quod nulla voluntas creata est conjuncta suæ regulæ ex principiis intrinsicis, id est determinata ex natura sua ad attingendum obiectum conformiter ad regulam: quia sub obiecto voluntatis continentur res tam naturales

quàm supernaturales; nulla autem voluntas creata est ex principiis intrinsicis determinata ad attingendum obiectum supernaturale conformiter ad regulam.

Confirmatur: Ut voluntas esset determinata ad conformandum se regulæ supernaturali, oporteret intellectum quoque esse determinatum ad proponendum voluntati talem regulam, voluntas enim non fertur in obiectum ignotum: Sed hoc est impossibile, aliàs intellectus per sua naturalia, & sine revelatione, cognosceret finem supernaturalem, præcepta supernaturalia, & circumstantias quæ sumuntur ex lege supernaturali; quæ tamen nulla creatura potest naturaliter cognoscere, cum dependeat ex mera Dei voluntate, & noscantur solum ex Dei revelatione: Ergo &c.

Confirmatur amplius: Regula voluntatis est rectum dictamen rationis: Ergo regula operationum supernaturalium, est rectum dictamen supernaturale in ordine ad finem supernaturalem: Sed nulli creaturæ est connaturale habere iudicium & dictamen rectum circa supernaturalia: Ergo nulla creatura potest esse naturaliter determinata ad conformandum se suæ regulæ supernaturali.

Dices rursus: Virtutes morales ex sua natura sunt determinatæ ad attingendum infallibiliter bonum honestum: Ergo similiter voluntas creata potest ex sua natura esse determinata ad conformandum se suæ regulæ, & ad attingendum indefectibiliter totum suum obiectum.

Sed nego consequentiam, & paritatem: duplex enim est ratio discriminis inter virtutes morales & voluntatem. Nam in primis voluntas est potentia, de cuius ratione est ferri in suum obiectum cum indifferentia ad bene vel male; virtutes autem sunt habitus, qui sunt determinati ad bene: præterea voluntas respicit bonum ut sic; sub quo continetur etiam bonum supernaturale, ad quod attingendū nulla creatura habet ex se virtutem determinatam: habitus verò virtutum, respiciunt particulare bonum ordinis naturalis; non enim hæc loquimur de habitibus supernaturalibus, utpote qui nulli creaturæ sunt connaturales.

§. II.

Solvuntur objectiones.

EX dictis solutum manet præcipuum Adversariorum fundamentum, quod sic proponunt. Potest, inquit, fieri à Deo creatura aliqua, quæ ex natura sua sit determinata ad bonum morale ut sic, & tamen indifferens ad diversa bona particularia: Ergo & quæ sit ex natura impeccabilis. Consequentia patet: creatura enim ex natura sua determinata ad bonum morale ut sic, quamvis sit indifferens ad diversa bona particularia, non potest male operari, sed tantum hanc vel illam operationem bonam omittere, elicendo tamen aliquam moraliter bonam, in quo nullum est peccatum. Antecedens verò probatur: quia talis determinatio non requirit infinitatem; ut patet in Beatissimis, qui sunt omnino determinati ad bonum morale in communi, ratione visionis Beatificæ, etiam si talis visio non sit simpliciter infinita in ipsis: Ergo determinatio ad bonum morale ut sic non repugnat creaturæ.

Patet, inquam, ex dictis hujus argumenti solutio. Antecedens enim distinguendum est: quæ sit determinata ad bonum morale ut sic, si per

H h h ; bonum